

Utlåtande Rotel I (Dnr 2016/001678)

Inför ett lokalt tiggeriförbud i Stockholms stad

Motion (2016:113) av Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) anför i en motion till kommunfullmäktige att gatutiggeri av medborgare från andra EU-länder mycket ofta förekommer i anslutning till gator och andra offentliga platser och att många invånare anser att detta bidrar till en otryggare stadsmiljö. Vidare anføres att tiggare orsakar betydande sanitära problem, belastar stadens sociala system samt att kostnaderna uppgår till betydande belopp för staden.

Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar

- Att i stadens allmänna ordningsföreskrifter 14 § införs ett allmänt förbud mot tiggeri.
- Att sociala myndigheter i kommunen inte ska bevilja medel som uppmuntrar till fortsatt tiggeri som livsmedel, sovplatser eller på annat sätt understödja förekommande tiggeri.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Exploateringsnämnden, Socialnämnden, Trafiknämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att ett totalt förbud mot tiggeri i Stockholms stad inte ligger i linje med Stockholms stads verksamhetsmål (4.3) att Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering.

Exploateringsnämnden ansvarar för kvartersmark och mark som inte är detaljplanelagd och konstaterar att tiggeri i allmänhet förekommer på allmän plats, det vill säga gator och torg där de allmänna ordningsföreskrifterna är tillämpliga.

Socialnämnden avstyrker motionärernas förslag, då en kriminalisering av tiggeri enligt nämndens uppfattning inte är någon lösning för de utsatta EU- och tredjelandsmedborgarnas situation.

Trafiknämnden menar att dess uppdrag att hålla rent försvåras dagtid och nattetid genom utsatta människors uppehållande på gångbanor och trottoarer, men att själva tiggeriet knappast är ett problem utifrån renhållarperspektivet. Nämnden ställer sig även tveksam till om det finns rättsliga förutsättningar för att införa ett generellt förbud mot tiggeri.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att gatutiggeriet i sig inte har påverkat nämndens arbete samt konstaterar att ett förbud tidigare ansetts vara ett brott mot ordningslagen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser inte att ett förbud mot tiggeri i stadens ordningsföreskrifter ensamt skulle avhjälpa situationen eftersom tiggeri har sitt ursprung i fattigdom och utsatthet och att detta kräver långsiktigt arbete på både nationell och internationell nivå.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att möjligheten att införa ett allmänt förbud mot tiggeri är mycket begränsat.

Mina synpunkter

Samhället ska aldrig acceptera att människor lever under en sådan extrem fattigdom att de tvingas tigga och förlita sig på andras välgörenhet för att klara sin försörjning. Det är varje lands ansvar att ombesörja och säkerställa att medborgarna lever under drägliga levnadsförhållanden, att de har möjlighet att försörja sig genom arbete samt att de inte utsätts för diskriminering. Det är ett ansvar som tyvärr inte alltid tas av länder, vilket har lett till att människor som

levt i utsatthet och fattigdom lämnar sina hemländer för att kunna försörja sig i andra länder, i vissa fall genom att under en period samla in pengar. Under 2014 såg socialförvaltningen att antalet EU-medborgare som befann sig i Stockholm och levde i utsatthet ökade men de senaste två åren har antalet varit konstant och förvaltningen menar att ingen ökning sker.

Jag ser inte att motionsförslaget är en långsiktig lösning på människors utsatthet. Åtgärder behöver vidtas i de länder där utsattheten är som störst. Att i de lokala ordningsföreskrifterna skriva in ett allmänt förbud mot tiggeri är varken görligt eller aktuellt. Länsstyrelsen i Skåne beslutade år 2017 att upphäva ändringarna som Vellinge kommun gjort i sina lokala ordningsföreskrifter. Länsstyrelsen påpekade i sitt upphävningsbeslut att föreskrifter inte får lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Länsstyrelsen menade även att insamlande av pengar inte i sig orsakar störning i den allmänna ordningen och att den nya föreskriften strider mot ordningslagen. Länsstyrelsens beslut bekräftades i en dom av förvaltningsrätten i Malmö i början av 2018.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Under den socialdemokratiskt ledda majoritetens styre av Stockholm har situationen med illegala boplatser i offentliga miljöer eskalerat och blivit ohållbar. Boplatser fortsätter att spridas och personal tvingas att städa efter att människor utträttat sina behov exempelvis på förskolors lekplatser. Det är såväl omänskligt som sanitärt oacceptabelt. Ett tiggeriförbud handlar inte, till skillnad från vad som retoriskt påstås i debatten, om att blunda för människors utsatthet eller att tro att det går att förbjuda fattigdom. Tvärtom. Att försörja sig genom att tigga, att etablera boplatser på annans mark eller att utträtta sina behov på lekplatser och i parker är oacceptabelt ur såväl ett mänskligt som socialt och sanitärt hänseende.

Att från det offentliga stå överksam inför denna utveckling kan inte på något sätt påstås vara en lösning för att bryta utanförskap. Moderaterna anser att det är regeringens ansvar att se över rådande regelverk och ge möjlighet till kommuner att utfärda lokala tiggeriförbud. Denna reglering bör vara tydlig om vad som är att betrakta som förbjudet tiggeri och vad som inte klassas som tiggeri. Ett tydligt

regelverk gör att alla kommuner agerar lika och skapar inget rum för tolkningar. Förslagets effekter ska utvärderas efter ett år, innan beslut om permanent lagstiftning görs.

Vi instämmer i att förbud mot tiggeri inte i sig utgör en permanent lösning på den utmaning vi ser. Vi anser dock att det är ett verktyg som delvis kan behöva användas för att kortsiktigt komma tillrätta med de mest akuta problemen. På längre sikt krävs givetvis andra åtgärder för att komma åt grundorsaken till problematiken. Det handlar främst om att utsatta EU-medborgare måste behandlas med respekt och fritt från diskriminering i sina hemländer. Ett tiggeriförbud kan inte stå som en ensam lösning, exempelvis kan sanktioner riktas mot medlemsländer som utsätter sin befolkning för diskriminering och förtryck.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vår utgångspunkt är att värna om den enskilda människans frihet och värdighet och den fria rörligheten, i enlighet med svensk lag. Stockholms stad ska fortsätta att ta ett socialt ansvar på hemmaplan, och samtidigt vara en röst för långsiktiga lösningar på EU-nivå.

Vi säger nej till förslag om att förbjuda tiggeri eller inskränka den fria rörligheten. Vi välkomnar initiativ från enskilda och civilsamhället för att på olika sätt förbättra situationen för utsatta EU-migranter. Vi ställer oss bakom de akutboenden, bland annat Vinternatt, som staden har bidragit till att inrätta. Vi vill också framhålla vikten av att lagar upprätthålls, bosättningar på allmän eller annans mark utan lov är inte tillåtna och ska beivras.

Den enda långsiktiga lösningen är att EU-migranternas hemländer, i dagsläget främst Rumänien och Bulgarien, gör upp med djupt rotad diskriminering, korruption och underutveckling och garanterar sina medborgare grundläggande sociala rättigheter och goda livschanser.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 11 april 2018

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Markus Nordström och Lars Jilmstad (alla M) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Lotta Edholm (L) med hänvisning till Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottner (KD) enligt följande.

Tiggeriet som vi i hundra år kämpat för att få bort från stadens gator har genom brist på handlingskraft tyvärr blivit en permanent del av stadsmiljön och vardagen. Som en konsekvens har vi idag hundratals olagliga bosättningar i Sverige som beräknas inhysa tusentals personer. Att bo i kåkstäder på en parkeringsplats eller i skogen och tigga på svenska gator är ovärdigt och oacceptabelt och inte en långsiktig väg ut ur fattigdom eller utanförskap. Det rör sig om sårbara personer som ofta lever i fattigdom i sina hemländer. Ibland är de utsatta för diskriminering men är även offer för kulturella strukturer inom gruppen som motsätter sig integration med majoritetssamhället.

Ett förbud som motionen föreslår anser vi dock vara fel väg att gå för att komma åt problemet. Det är svårt att se hur ett förbud i praktiken skulle realiserats och risken är stor att fel människor skulle drabbas. Likaså är risken stor att tiggeri skulle bytas ut mot annan form av pengainsamlade verksamhet som snarare skulle ske under jord eller bakom lykta dörrar.

Bryr man sig om EU-migranternas livssituation måste man hitta långsiktiga lösningar. Dessa långsiktiga lösningar finns inte i att leva på tiggeri eller diverse kriminella aktiviteter i Sverige. EU måste hjälpa till med att bygga upp fungerande strukturer och myndigheter i fattiga EU-länder. Det europeiska samarbetet vilar på den fria rörligheten – utan den förlorar EU sitt existensberättigande. Men den fria rörligheten gäller inte tiggeri utan arbete och studier. Vi borde lära av Köpenhamn där utsatta EU-medborgare som vill återvända till sina hemländer får hjälp att kontakta

sociala myndigheter i hemlandet. Det civila samhället behöver ett tydligare politiskt stöd, såväl ekonomiskt som moraliskt. Kommunerna måste ges större frihet att använda sina ordningsstadgor för att få bort det organiserade tiggeriet i anslutning till näringsverksamheter. Genom lagstiftning som motverkar ett kortsiktigt destruktivt beteende som fördjupar fattigdomen och misären hjälper vi målgruppen på lång sikt.

Remissammanställning

Ärendet

Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) menar i en motion att tiggeriet på gator och torg bidrar till en otryggare stadsmiljö, samt att bosättningarna orsakar betydande sanitära problem. De menar vidare att kostnaderna för tiggarna belastar stadens sociala system med betydande belopp.

Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) föreslår att kommunalfullmäktige beslutar

- Att i stadens allmänna ordningsföreskrifter 14§ införs ett allmänt förbud mot tiggeri.
- Att sociala myndigheter i kommunen inte ska bevilja medel som uppmuntrar till fortsatt tiggeri som livsmedel, sovplatser eller på annat sätt understödja förekommande tiggeri.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Exploateringsnämnden, Socialnämnden, Trafiknämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

På senare år har antalet EU-medborgare som tillfälligt är i Sverige ökat. Situationen för dessa människor är både problematisk och sårbar. De flesta som kommer till Sverige för att tigga gör det frivilligt, men det förekommer organiserad brottslighet med koppling till tiggeri, bland annat människohandel och utpressning.

Regeringen tittar för närvarande på åtgärder för att få stopp på tiggeriet eftersom att det är en utsatt och omänsklig situation tiggarna befinner sig i. Det är av vikt att lagstiftningen utformas så att det blir tydligt för kommunerna hur de ska agera och att det därmed inte riskerar finnas tolkningsutrymme för kommunspecifika hanteringar. Stadsledningskontoret anser att Sveriges kommuner bör agera enligt samma principer i frågan om tiggeri men vill dock understryka att ett totalt förbud mot tiggeri i Stockholms stad inte är aktuellt och inte är i linje med Stockholms stads verksamhetsmål att *Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga*

rättigheter och är fritt från diskriminering (4.3). Stockholms stad deltar i dialog med utsatta EU-medborgares hemländer, i syfte att dessa ska ta större ansvar och vidta åtgärder för att deras egna medborgare ska ha möjlighet att leva på lika villkor i sina hemländer.

I 2014 års människohandelsutredning (Ju 2014:22) och slutbetänkandet *Ett starkt straffrättsligt skydd mot människohandel och annat utnyttjande av utsatta personer (SOU 2016:42)* föreslås en rad förändringar i bestämmelserna om bland annat människohandel med skärpt straffansvar. Människohandel är en allvarlig kränkning av den enskilda individens människovärde och rätt att få bestämma över sitt liv och sin kropp och stadsledningskontoret ser positivt på föreslagna förändringar.

För att uppnå en stärkt och ökad samverkan samt utvecklad samordning på området har Regeringen uppdragit åt Länsstyrelsen i Stockholms län att stärka samverkan och utveckla samordningen mellan de aktörer som möter utsatta EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige och som saknar uppehållsrätt. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att revidera sin vägledning om EU-rätten och socialt bistånd samt ta fram stöd till socialtjänsten i ärenden som rör barn till utsatta EU-medborgare. Vidare har regeringen presenterat ett åtgärds paket som innehåller insatser för ökad samverkan inom EU och samarbetsavtal med Rumänien och Bulgarien. Avtalen omfattar områden som barnrätt, jämställdhet och sociala frågor. Ytterligare en åtgärd som Regeringen utreder närmare är huruvida det ska krävas tillstånd för tiggeriverksamhet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att motionen (2016:113) anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att besvara remissen med kontorets tjänsteutlåtande.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Abit Dundar (L), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret ansvarar för kvartersmark och mark som inte är detaljplanelagd. Tiggeri förekommer i allmänhet på allmän plats, det vill säga gator och torg där de allmänna ordningsföreskrifterna är tillämpliga. Kontoret har inga ytterligare synpunkter på förslagen i motionen.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 februari 2017 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Andréa Ström m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Tiggeri på gator och andra offentliga platser i svenska städer är en aktuell fråga som diskuteras flitigt i media och samhällsdebatten i stort. Frågan kring hur vi ska förhålla oss till de individer som försörjer sig genom tiggeri är dock inte självklar.

Socialnämnden betonade i sitt remissvar på tidigare motion (2015:12) om tiggeriförbud, ändring av stadens allmänna ordningsföreskrifter att ett tiggeriförbud inte är en lösning vare sig på kort eller på lång sikt. Att kriminalisera tiggeri är enligt förvaltningens uppfattning ingen hållbar lösning på problemet. Utbildning, arbete, bostad och sociala reformer utgör grunden för vårt välfärdssamhälle.

De flesta som tigger i Stockholm idag är EU- och tredjelandsmedborgare. Socialnämndens EU-team arbetar uppsökande riktat till gruppen EU- och tredjelandsmedborgare och en av deras arbetsuppgifter är att informera om rättigheter och skyldigheter i Sverige och Stockholm. Staden kan dock inte lösa den sociala situationen för dessa individer. Däremot kan Sverige på nationell nivå medverka till att sätta press på myndigheter i respektive land att hantera den situation som finns där och bidra till sociala lösningar på såväl kort som lång sikt.

Det är angeläget att staden fortsätter arbetet med att i samverkan med andra myndigheter tydliggöra ansvarsfördelningen kring de utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som vistas i staden. På så sätt kan insatserna bli effektiva och rättssäkra samtidigt som vi värnar om socialt utsatta personer och ger dem det stöd som är möjligt utifrån bland annat socialtjänstlagens bestämmelser.

Även om majoriteten av de socialt utsatta individer som försörjer sig genom tiggeri i Stockholms stad är EU- och tredjelandsmedborgare, förekommer även tiggeri bland svenska medborgare och stockholmare. Det är högst angeläget att

staden och dess socialtjänst fortsätter arbetet med att stötta och värna om dessa individer och hjälpa dem mot en hållbar försörjning.

Socialtjänstlagen ger kommunerna ansvar och möjlighet att ta det yttersta ansvaret för de människor som vistas i kommunen. Det innebär bland annat ansvar för att lindra nöd för människor som befinner sig i utsatta situationer. EU- och tredjelandsmedborgare som vistas i staden har inte tillgång till samma sociala skydds- och trygghetsnät som övriga svenska medborgare och belastar således inte systemet i den omfattning som motionärerna framför. Det stöd som stadens socialtjänst kan erbjuda målgruppen är begränsat till bistånd i den akuta situationen, utifrån individuell nödprövning. Förvaltningen anser det angeläget att bemöta de socialt utsatta individer som försörjer sig genom tiggeri med respekt och verka för social förändring, snarare än att bestraffa. Införandet av ett tiggeriförbud osynliggör snarare problematiken och försvårar ett rättssäkert och effektivt socialt arbete med målgruppen. Förvaltningen avstyrker således motionärernas förslag att införa ett förbud mot tiggeri i stadens allmänna ordningsföreskrifter.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Patrik Silverudd (L), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret har stor förståelse för den komplexitet som omgärdar frågan om fattiga och utsatta EU-medborgares uppehållande i de offentliga rummen där grundproblematiken utgörs av en synnerligen svår social situation.

Detta utlåtande har, utifrån kontorets uppdrag och kompetens, begränsats till att i huvudsak redogöra för de driftkonsekvenser som uppkommer och gör på intet sätt anspråk på att belysa de sociala och ekonomiska aspekter som ligger bakom att fattiga EU-medborgare kommer till staden.

Trafikkontorets uppdrag att hålla rent försvåras dagtid dels genom dessa utsatta människors uppehållande på gångbanor och trottoarer, dels till följd av att ansemliga mängder säckar, kartonger mm förvaras på dessa platser. Nattetid försvåras städning och renhållning till följd av att människor nattvilar i parker, på gångbanor och under broar.

Kontoret kan konstatera att detta sammantaget föranleder ett större renhållningsbehov, men själva tiggeriet är knappast ett problem utifrån renhållarperspektivet.

Kontoret vill avslutningsvis påpeka att det mot bakgrund av ovan redovisade bestämmelser även är tveksamt om det finns rättsliga förutsättningar för att införa ett generellt förbud mot tiggeri. Ett sådant måste för det första kunna motiveras med att det krävs för att upprätthålla ordningen och säkerheten på allmän plats. För det andra skulle det innebära långtgående inskränkningar av den enskildes frihet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 april 2017 följande.

1. Detta tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Sjönell (L), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser att det uppkommer olägenheter i samband med att fattiga EU-medborgare bosätter sig på platser på stadens mark. Klagomål har inkommit från medborgare som i första hand påpekar de sanitära olägenheterna som uppstått i samband med de illegala bosättningarna.

Gatutiggeriet i sig har inte påverkat förvaltningens arbete och har hittills inte medfört direkta klagomål från medborgarna till förvaltningen.

Inom ramen för de lokala brottsförebyggande samverkansgrupperna har dock under det senaste året framkommit att några affärsinnehavare känt otrygghet då man upplevt personer som påträngande i sitt uppträdande.

Förvaltningen konstaterar att flera kommuner har försökt att införa egna förbud, t.ex. Sala kommun som genom en ändring av de lokala ordningsföreskrifterna förbjöd tiggeri 2011. Förbudet revs dock upp av Länsstyrelsen eftersom det stred mot ordningslagen. Tingsrätten har i ett annat mål gällande Södertälje kommun slagit fast att tiggeri inte är ett brott i Sverige.

Förvaltningen följer socialtjänstlagen och stadens riktlinjer i enlighet med hur de är skrivna.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser inte ett förbud mot tiggeri i stadens ordningsföreskrifter ensamt skulle avhjälpa situationen eftersom tiggeri har sitt ursprung i fattigdom och utsatthet. Detta kräver långsiktigt arbete på både nationell och internationell nivå.

I Socialtjänstlagen regleras kommunens yttersta ansvar för att säkerställa att enskilda får det stöd och hjälp som de behöver; människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlika levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet.

Socialtjänstlagen omfattar personer med medborgarskap, uppehållstillstånd eller med uppehållsrätt i Sverige. Personer utan uppehållstillstånd eller EU-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige kan komma att ha rätt till bistånd vid akut nöd.

Förvaltningen har yttersta ansvar och en skyldighet enligt socialtjänstlagen att undanröja akut nöd om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Nöd för den enskilde kan vara att, efter ansökan och prövning, besluta om enstaka bidrag till matpengar, logi och/eller biljett till hemresa.

Beslut om förändringar i biståndsprövning bör tas på stadsövergripande nivå då det är viktigt att samtliga stadsdelsförvaltningar arbetar lika.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Ändring i ordningsföreskrifterna – rättsläget beträffande tiggeri

Stockholms stads rätt att meddela lokala ordningsföreskrifter måste enligt regeringsformen meddelas i lag. Enligt 3 kap. 8 § ordningslagen ges regeringen

eller, efter regeringens bemyndiganden, en kommun rätt att meddela lokala ordningsföreskrifter.

Rätten för en kommun att meddela lokala ordningsföreskrifter återfinns i en särskild förordning; förordningen med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen.

Ordningsföreskrifter får meddelas om de behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på en offentlig plats (3 kap. 8 § ordningslagen jämfört med 1 § förordningen med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen).

Av 3 kap. 1 § ordningslagen följer att en offentlig plats inom detaljplanelagt område inte utan tillstånd av Polismyndigheten får användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget. Tillstånd behövs dock inte, om platsen tas i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och utan att inkräkta på någon annans tillstånd. Kravet på tillstånd i ordningslagen motiveras av att ett obegränsat användande av mark för något annat ändamål än det avsedda kan orsaka omfattande störningar i trafiken eller av den allmänna ordningen eller säkerheten.

Frågan om ”tiggeri” ska vara tillståndspliktigt har belysts i ett beslut av Länsstyrelsen i Värmlands län den 26 april 2011 med diarienummer 213-1208-11.

Fråga var då om det var möjligt att i allmänna och lokala ordningsföreskrifter förbjuda tiggeri. Länsstyrelsen upphävde Sala kommuns beslut, att i lokala ordningsföreskrifter införa ett generellt förbud mot tiggeri på offentlig plats och därmed jämställd plats. Länsstyrelsen gjorde bland annat bedömningen, att föreskriften om förbud mot tiggeri inte var motiverad med hänsyn till ordningen och säkerheten på offentlig plats. Det gjordes i sammanhanget en jämförelse med insamling i samband med framförande av gatumusik då en musikanter lägger fram ett klädesplagg där åhörarna kan lämna sitt bidrag, vilket ansågs påverka ordningen på den offentliga platsen i mindre omfattning. Enligt länsstyrelsen ansågs insamling i ett sådant fall närmast att betraktas som en passiv åtgärd. Föreskriften ansågs även vara för geografiskt vidsträckt. Enligt länsstyrelsens uppfattning innebar föreskriften även ett onödigt tvång mot allmänheten och en alltför långtgående inskränkning i den enskildes frihet. Begreppet tiggeri ansågs slutligen vara förenat med en gränsdragningsproblematik avseende vilket handlade som faktiskt straffbeläggs.

Härutöver kan nämnas att Justitieombudsmannen i beslut den 28 juni 2011 med diarienummer 2010-6340 riktat allvarlig kritik mot en polismyndighet sedan polisen avvisat 26 personer ur landet på den grunden att de ägnat sig åt dagdriveri och tiggeri. Åtgärden fick allvarlig kritik eftersom varken tiggeri eller dagdriveri är olagligt i Sverige.

Frågan om insamling av pengar utan Polismyndighetens tillstånd har även prövats i straffrättslig ordning av Södertälje tingsrätt i mål B 266-14. Fråga i målet var om de tilltalade utan Polismyndighetens tillstånd hade samlat in pengar i bössor

eller liknande föremål och därmed brutit mot 12 § första stycket Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Södertälje kommun.

Till att börja med konstaterade tingsrätten att tiggeri, det vill säga, att utan erbjudande av någon motprestation be om ekonomiskt understöd, inte är straffbart eller annars otillåtet enligt svensk lag. Med beaktande av motiven till ordningslagens krav på tillstånd, och med hänsyn tagen till vad som synes gälla för gatumusikanterers penninginsamlingar ansåg tingsrätten att det som de tilltalade ägnat sig åt genom att sitta på gatan och samla in pengar i muggar respektive en plastlåda inte kunden utgöra aktiva penninginsamlingar, de förhöll sig passiva. Handlingen var därför inte tillståndspliktig.

Mot bakgrund av det rättsläge som redovisats ovan, bedömer förvaltningen att möjligheten att i lokala ordningsföreskrifter förbjuda tiggeri är starkt begränsat.

Beviljande av medel

Vad motionärerna avser i denna del är något oklart. Det kan dock konstateras att de nämnder som fullgör socialnämndens uppgifter har att följa relevant lagstiftning vid utövningen av sin verksamhet. Det kan leda till att "tiggare" med stöd av socialtjänstlagen beviljas akuta insatser.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) enligt följande.

Under den socialdemokratiskt ledda majoritetens styre av Stockholm har situationen med illegala boplatser i offentliga miljöer eskalerat och blivit ohållbar. Boplatser fortsätter att spridas och personal tvingas att städa efter att människor utträttat sina behov exempelvis på förskolors lekplatser. Det är såväl omänskligt som sanitärt oacceptabelt.

Ett tiggeriförbud handlar inte, till skillnad från vad som retoriskt påstås i debatten, om att blunda för människors utsatthet eller att tro att det går att förbjuda fattigdom. Tvärtom. Att försörja sig genom att tigga, att etablera boplatser på annans mark eller att utträta sina behov på lekplatser och i parker är oacceptabelt ur såväl ett mänskligt som socialt och sanitärt hänseende. Att från det offentliga stå överksam inför denna utveckling kan inte på något sätt påstås vara en lösning för att bryta utanförskap.

Moderaterna anser att det är regeringens ansvar att se över rådande regelverk och ge möjlighet till kommuner att utfärda lokala tiggeriförbud. Denna reglering bör vara tydlig om vad som är att betrakta som förbjudet tiggeri och vad som inte klassas som tiggeri. Ett tydligt regelverk gör att alla kommuner agerar lika och skapar inget rum för tolkningar. Förslagets effekter ska utvärderas efter ett år, innan beslut om permanent lagstiftning görs.

Vi instämmer med förvaltningen om att förbud mot tiggeri inte i sig utgör en permanent lösning på den utmaning vi ser. Vi anser dock att det är ett verktyg som delvis kan behöva användas för att kortsiktigt komma tillrätta med de mest akuta problemen. På längre sikt krävs givetvis andra åtgärder för att komma åt grundorsaken till problematiken. Det handlar främst om att utsatta EU-medborgare måste behandlas med respekt och fritt från diskriminering i sina hemländer. Ett tiggeriförbud kan inte stå som en ensam lösning, exempelvis kan sanktioner riktas mot medlemsländer som utsätter sin befolkning för diskriminering och förtryck.

Särskilt uttalande gjordes av Abit Dundar (L) enligt följande.

Liberalernas utgångspunkt är att värna om den enskilda människans frihet och värdighet och den fria rörligheten, i enlighet med svensk lag. Stockholms stad ska fortsätta att ta ett socialt ansvar på hemmaplan, och samtidigt vara en röst för långsiktiga lösningar på EU-nivå.

Liberalerna säger nej till förslag om att förbjuda tiggeri eller inskränka den fria rörligheten. Vi välkomnar initiativ från enskilda och civilsamhället för att på olika sätt förbättra situationen för utsatta EU-migranter. Liberalerna ställer sig bakom de

akutboenden, bland annat Vinternatt, som staden har bidragit till att inrätta. Vi vill också framhålla vikten av att lagar upprätthålls, bosättningar på allmän eller annans mark utan lov är inte tillåtna och ska beivras.

Den enda långsiktiga lösningen är att EU-migranternas hemländer, i dagsläget främst Rumänien och Bulgarien, gör upp med djupt rotad diskriminering, korruption och underutveckling och garanterar sina medborgare grundläggande sociala rättigheter och goda livschanser.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Andréa Ström m.fl. (alla M) enligt följande.

Under den socialdemokratiskt ledda majoritetens styre av Stockholm har situationen med illegala boplatser i offentliga miljöer eskalerat och blivit ohållbar. Boplatser fortsätter att spridas och personal tvingas att städa efter att människor utträttat sina behov exempelvis på förskolors lekplatser. Det är såväl omänskligt som sanitärt oacceptabelt.

Ett tiggeriförbud handlar inte, till skillnad från vad som retoriskt påstås i debatten, om att blunda för människors utsatthet eller att tro att det går att förbjuda fattigdom. Tvärtom. Att försörja sig genom att tigga, att etablera boplatser på annans mark eller att utträtta sina behov på lekplatser och i parker är mänskligt, socialt och sanitärt oacceptabelt. Att från det offentliga stå överksam inför denna utveckling kan inte på något sätt påstås vara en lösning för att bryta utanförskap.

Sverigedemokraterna föreslår att ett förbud mot tiggeri ska införas i stadens allmänna ordningsföreskrifter 14 §. I dag krävs dock redan ett tillstånd för insamling av pengar enligt de lokala ordningsföreskrifterna. Svårigheten ligger däremot i definitionen av som anses utgöra tiggeri. Därför anser Moderaterna att det är regeringens ansvar att se över rådande regelverk och ge möjlighet till kommuner att utfärda lokala tiggeriförbud. Denna reglering bör vara tydlig om vad som är att betrakta som förbjudet tiggeri och vad som inte klassas som tiggeri. Ett tydligt regelverk gör att alla kommuner agerar lika och skapar inget rum för tolkningar. Förslagets effekter ska utvärderas efter ett år, innan beslut om permanent lagstiftning görs.

Vi instämmer med förvaltningen om att förbud mot tiggeri inte i sig utgör en permanent lösning på den utmaning vi ser. Vi anser dock att det är ett verktyg som delvis kan behöva användas för att kortsiktigt komma tillrätta med de mest akuta problemen. På längre sikt krävs givetvis andra åtgärder för att komma åt grundorsaken till problematiken. Det handlar främst om att utsatta EU-medborgare måste behandlas med respekt och fritt från diskriminering i sina hemländer. Ett tiggeriförbud kan inte stå som en ensam lösning, exempelvis kan sanktioner riktas mot medlemsländer som utsätter sin befolkning för diskriminering och förtryck

Trafiknämnden

Särskilt uttalande gjordes av Patrik Silverudd (L) enligt följande.

Se under exploateringsnämnden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Sjönell (L), enligt följande.

Liberalerna säger nej till att införa ett allmänt förbud av tiggeri lokalt såväl som nationellt.

Vi har nyligen sett liknade motion från en majoritet av moderaterna i Stockholms stad och är därmed förvånade över att se Sverigedemokraterna så snart ta vid motionen från Moderaterna.

Som tidigare anført är yttrandefriheten är en hörnsten i det svenska rättssamhället, även när det gäller att be om hjälp. Våra grundläggande fri- och rättigheter måste försvaras, där ett förbud mot tiggeri skulle slå mot de svagaste grupperna i samhället, såsom t.ex. hemlösa och EU-migranter. Det är för oss oförsvarbart att förbjuda människor från att be andra om hjälp, oavsett om det är med några kronor, ett äpple eller en filt. Sverige behöver bli medmänskligare, inte kallare.

De senaste åren har vi sett ett kraftig ökande antal EU-migranter söka sig till Sverige. Många kommer hit för att förbättra sina livsbetingelser, de inte kan skapa sig själva någon framtid i hemlandet. Situationen för många EU-migranter är känd och kan inte åtgärdas med ett lokalt eller nationellt tiggeriförbud.

Den enda långsiktiga lösningen är att EU-migranternas hemländer, i dagsläget främst Rumänien och Bulgarien, gör upp med djupt rotad diskriminering, korruption och underutveckling och garanterar sina medborgare grundläggande sociala rättigheter och goda livschanser.

Vi fortsätter att välkomna initiativ från enskilda och civilsamhället för att på olika sätt förbättra situationen för utsatta EU-migranter. Liberalerna ställer sig bakom de akutboenden, bland annat Vinternatt, som staden har bidragit till att inrätta.

Liberalernas utgångspunkt är att värna om den enskilda människans frihet och värdighet och den fria rörligheten, i enlighet med svensk lag. Stockholms stad ska fortsätta att ta ett socialt ansvar på hemmaplan, och samtidigt vara en röst för långsiktiga lösningar på EU-nivå.